

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น

จัดทำโดย นางสาวอุไร มโนหรรต
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น

จัดทำโดย นางสาวอุไร มโนหรรทัด
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

ลงชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษา

(นางวราพร ณ ป้อมเพชร)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
กิตติกรรมประกาศ	
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๓
เป้าหมาย	๔
ปัจจัยความสำเร็จ	๔
ขั้นตอนการปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ	๔
งบประมาณ	๑๑
ระยะเวลาดำเนินการ	๑๑
แนวทางการบริหารความเสี่ยง	๑๓
การประเมินผล	๑๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๔
ข้อเสนอแนะ	๑๔
บรรณานุกรม	๑๖
ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	๑๗

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

โครงการพัฒนากระบวนการสมัครเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการสมัครให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น แก้ไขข้อบกพร่องในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง แก้ไขข้อบกพร่องในการคิดอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งให้มีความถูกต้อง และเพื่อเพิ่มบทบาทหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย ตำบล หรือ ศส.ปชต.

สาเหตุที่ผู้ศึกษามีความสนใจในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากสถิติอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๕๔ พบว่า มีอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่สูงมากนัก แม้ว่าจะมีมาตรการบังคับทางกฎหมายให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่และมีการลงโทษผู้ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งก็ตาม ซึ่งอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิ่งบ่งชี้สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน องค์การระหว่างประเทศที่เข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะพิจารณาการยอมรับการเลือกตั้งโดยดูจากอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งได้ให้ความสำคัญในการเพิ่มอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นไปที่การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้คนมาใช้สิทธิ มีการจัดตั้งเครือข่ายในการรณรงค์หลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ลูกเสืออาสา กศต. เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย พลเมืองอาสาพัฒนาประชาธิปไตย เป็นต้น

เหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับต่ำ คือ ความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง โดยในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งนั้น นายทะเบียนจะใช้ฐานข้อมูลตามหลักฐานทะเบียนบ้าน หากหลักฐานทางทะเบียนไม่ถูกต้องจะทำให้บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคลาดเคลื่อนตามไปด้วย อาทิเช่น มีการรื้อถอนบ้านไปแล้วแต่ไม่แจ้งนายทะเบียน สมาชิกในบ้านมีการย้ายออกโดยไม่แจ้งย้ายที่อยู่ มีรายชื่อในทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อาศัยอยู่จริง หรือตายแต่ไม่ได้แจ้งตายเพื่อทำการจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนบ้าน เป็นต้น ซึ่งในการคำนวณอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ละครั้งจะคำนวณโดยใช้ข้อมูลจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นฐานในการคำนวณ ดังนั้น จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง จึงส่งผลให้อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งจึงไม่ถูกต้องและอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

การปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักทะเบียน/นายทะเบียน ซึ่งมีงานประจำมาก บุคลากรมีจำกัด จึงไม่สามารถดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างเต็มที่ ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการสมัครเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มบทบาทหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) ซึ่งเป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่จะส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยโดยอาศัยพลังของคนในชุมชน เป็นศูนย์กลางพัฒนาประชาธิปไตย ให้ความรู้ประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย พัฒนาต่อยอดการสร้างและขยายเครือข่ายพลเมือง และสร้างการมีส่วนร่วม

ในกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งขณะนี้ได้มีการจัดตั้งครบทุกตำบลทั่วประเทศ โดยมอบหมายหน้าที่ให้คณะกรรมการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลและเครือข่ายได้ลงพื้นที่ดำเนินการสำรวจตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากพบว่ามีผิดพลาด คลาดเคลื่อน ให้แนะนำเจ้าบ้านไป

ดำเนินการที่สำนักทะเบียนให้ถูกต้อง โดยการสำรวจตรวจสอบจะดำเนินการควบคู่กับการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มบทบาทหน้าที่ ของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลแล้วยังเป็นการแบ่งเบาภาระของสำนักทะเบียนได้อีกทางหนึ่งด้วย กำหนดระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๙ (หลังเสร็จสิ้นการออกเสียงประชามติ) ถึงเดือน กรกฎาคม ๒๕๖๐ ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนได้ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัน เลือกตั้ง เป้าหมายของโครงการ คือ อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ โดยการเปรียบเทียบอัตราการมาใช้สิทธิ เลือกตั้งครั้งล่าสุดกับการเลือกตั้งครั้งปัจจุบัน (ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐) ประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินโครงการ คือ การเพิ่มอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง แก้ไขความผิดพลาดคลาดเคลื่อนของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แก้ไขข้อบกพร่องในการคิดอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งโดยใช้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกต้องในการคำนวณ เพิ่มบทบาทหน้าที่ของ ศส.ปชต. ในการช่วยเหลือการเลือกตั้ง

ในโอกาสต่อไปนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรใช้กระบวนการหรือกลไกของ ศส.ปชต. ที่จะช่วยตรวจสอบการไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน โดยพิจารณาจากบัญชีการใช้สิทธิ เลือกตั้งย้อนหลัง หากผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งรายใดไม่มาเลือกตั้งหลายครั้ง ควรมอบหมายให้ ศส.ปชต. สอบถาม หรือตรวจสอบถึงสาเหตุของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง กระบวนการเลือกตั้งต่อไป และเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ศส.ปชต. ไม่เน้นการใช้งบประมาณในการ ดำเนินการ จึงควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน หากพื้นที่หรือจังหวัดใดมีอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสูง ควรให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตรเพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการ

สำหรับการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งควรผลักดัน ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยขอความร่วมมือกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้มี ฐานข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในการ ตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีรายชื่อ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถตรวจสอบข้อมูลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ เลือกตั้งได้อย่างสะดวก รวมทั้งควรออกแบบให้การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงข้อมูลอื่น ที่จำเป็นเพื่อบอกลักษณะของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่อาจจะมีลักษณะทางกายภาพไม่เอื้อต่อการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่หน่วยเลือกตั้ง เช่น คนพิการทางสายตา พิการทางร่างกาย หรือ คนชรา เป็นต้น เพื่อจะได้นำมาพิจารณา จัดทำหน่วยเลือกตั้งพิเศษสำหรับบุคคลกลุ่มดังกล่าว

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง โครงการพัฒนากระบวนการณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๘ ผู้เขียนขอขอบคุณผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ท่านบุญเกียรติ รัชชาติเจริญ รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง รักษาการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าที่ ร.ต.วันชัย ใจกุล ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง ที่ให้โอกาสผู้เขียนได้เข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านวราพร ณ ป้อมเพชร์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้แนวคิด แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงทำให้รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ วิทยากรทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ และเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้เขียน ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจะได้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งในชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัว ขอขอบคุณผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ของสำนักพัฒนาข้าราชการ กรุงเทพมหานคร ที่มีความเป็นมืออาชีพในการจัดการฝึกอบรม คอยให้ความดูแล ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในทุก ๆ เรื่อง ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ผู้เข้ารับการอบรมทุกท่านที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย และร่วมแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีต่อกันตลอดการอบรม

อุไร มโนทรทัต
พฤษภาคม ๒๕๕๙

โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น

หลักการและเหตุผล

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญสำหรับประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากในสังคมการเมืองขนาดใหญ่ การที่ประชาชนทั้งหมดจะมาประชุมกันเพื่อออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งปวงด้วยตนเองไม่อาจกระทำได้ จึงต้องกระทำผ่านระบบตัวแทน การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญเนื่องจากเป็นเรื่องของการคัดเลือกผู้แทนเพื่อรับมอบอำนาจในการทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติแทนประชาชน ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการเลือกตั้ง คือ คนไทยไปใช้สิทธิเลือกตั้งค่อนข้างน้อย โดยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕ ครั้งในช่วงปี พ.ศ.๒๕๓๑ - ๒๕๓๙ มีผู้ออกมาใช้สิทธิเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๖๒ เท่านั้น ในการปฏิรูประบบและกลไกการเลือกตั้งของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงมุ่งที่จะแก้ปัญหาการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย โดยได้มีการกำหนดในรัฐธรรมนูญให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย มีการลงโทษผู้ไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยจะต้องเสียสิทธิทางการเมืองบางประการ รวมถึงการกำหนดให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งล่วงหน้าเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน มาตรการที่กำหนดนี้มีเจตนารมณ์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารประเทศ แต่มาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้มีการตัดสิทธิทางการเมืองบางประการต่อผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น ไม่มีผลในทางปฏิบัติหรือไม่สามารถกระตุ้นให้คนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ด้วยเหตุที่ว่า สิทธิทางการเมืองที่ถูกตัดไปนั้น ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ไม่รู้สึกเดือดร้อนหากถูกตัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าว ดังนั้น การจะเพิ่มอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งโดยการใช้มาตรการทางกฎหมาย จึงไม่สามารถตอบโจทย์ในการเพิ่มอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งได้

เมื่อพิจารณาจากสถิติการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๒๕๕๔ พบว่า อัตราการใช้สิทธิเลือกตั้งยังมีอัตราที่ไม่สูงมากนัก โดยการเลือกตั้งที่มีอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๔ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐๓ อัตราการใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งแต่ละครั้งถือว่ามีความสำคัญ เนื่องจากจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะไปใช้อำนาจอธิปไตยที่เป็นของปวงชนในการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภา ทั้งในฐานะฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาล เพื่อบริหารประเทศชาติบ้านเมือง องค์การระหว่างประเทศที่เข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งในแต่ละครั้งจะพิจารณาจากอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งว่า มีอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากหรือน้อยเพียงใด หากการเลือกตั้งครั้งนั้นมีอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสูง ระดับการยอมรับการเลือกตั้งในครั้งนั้นก็สูงขึ้นด้วย

เหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับต่ำ คือ ความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง โดยในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งนั้น นายทะเบียนจะใช้ฐานข้อมูลตามหลักฐานทะเบียนบ้าน หากหลักฐานทางทะเบียนไม่ถูกต้องจะทำให้บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคลาดเคลื่อนตามไปด้วย อาทิเช่น มีการรื้อถอนบ้านไปแล้วแต่ไม่แจ้งนายทะเบียน สมาชิกในบ้านมีการย้ายออกโดยไม่แจ้งย้ายที่อยู่ มีรายชื่อในทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อาศัยอยู่จริงหรือตายแต่ไม่ได้แจ้งตายเพื่อทำการจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนบ้าน เป็นต้น ซึ่งในการคำนวณอัตราผู้มาใช้

สิทธิเลือกตั้งแต่ละครั้งจะคำนวณโดยใช้ข้อมูลจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นฐานในการคำนวณ ดังนั้น จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง จึงส่งผลให้อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้งจึงไม่ถูกต้องและอยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ปัญหาความไม่ถูกต้องของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เกิดขึ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะที่มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งได้พยายามปรับปรุง แก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยขอความร่วมมือให้สำนักทะเบียนดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้อง แต่เนื่องจากภารกิจของสำนักทะเบียนมีมาก จึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ปัญหาดังกล่าวจึงยังคงเกิดขึ้นในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องของความบกพร่องของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จึงได้มีมติให้ทำการศึกษาวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาและศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดให้มีการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้มอบหมายให้คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการศึกษาวิจัย ผลการศึกษา พบว่าควรที่จะพัฒนาระบบงานทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยได้เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียระหว่างการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับการไม่ลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไว้ดังนี้

ประเด็น	ลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ไม่ลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๑.การบริหารจัดการ	มีประสิทธิภาพกว่า	-
๒.จำนวนหน่วยเลือกตั้ง	จัดได้เหมาะสมกว่า	-
๓.บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ถูกต้องกว่า	-
๔.ภาระของประชาชน	เพิ่มภาระ	ไม่มีภาระ
๕.การส่งเสริมประชาธิปไตย	ดีขึ้น	-
๖.การใช้สิทธิเลือกตั้ง	สะดวกกว่าและไม่ไปผิดสถานที่	-

ที่มา : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการวิจัย “โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนากิจการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและระบบการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, ๒๕๕๓ หน้า ๘๙

ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดทำระบบการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลาง ซึ่งหากใช้ระบบดังกล่าวแล้วจะสามารถจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง แต่เนื่องจากระบบการลงทะเบียนจะต้องใช้งบประมาณและบุคลากรในการดำเนินการเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ข้อเสนอดังกล่าวยังมีได้หิบบกขึ้นมาดำเนินการ

นอกจากนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดทำข้อเสนอเพื่อขอให้แก้ไขกฎหมายจากการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่แก้ไขเป็นการเลือกตั้งเป็นสิทธิ โดยให้ผู้สิทธิเลือกตั้งที่มีความประสงค์จะไปลงคะแนนเลือกตั้งไปลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เพื่อให้การจัดทำบัญชีรายชื่อมีความถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการลดการใช้งบประมาณในการบริหารจัดการในการเลือกตั้ง อาทิเช่น ค่าพิมพ์บัตรเลือกตั้ง ค่าวัสดุอุปกรณ์ประจำหน่วย ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ พนักงาน และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แต่ฝ่ายการเมืองมีความเห็นว่า การที่จะให้ประชาชนต้องมาลงทะเบียนขอใช้สิทธินั้น จะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชน เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาลงทะเบียน และอาจส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยรวม ข้อเสนอดังกล่าวจึงไม่ผ่านการพิจารณา

เมื่อพิจารณาจากยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐ การพัฒนาระบบและกระบวนการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ ให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่น เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญที่จะต้องดำเนินการ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากเกิดข้อผิดพลาดในบัญชีรายชื่อจะทำให้ประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่นว่าการจัดการเลือกตั้งในครั้งนั้นจะเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรมจริงหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรโดยรวมด้วย

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบกับความต้องการที่จะเพิ่มอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คาดว่าจะมีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้สูงขึ้นกว่าครั้งที่ผ่านมา จึงได้จัดทำโครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น โดยมีแนวคิดที่จะดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีความถูกต้อง และให้มีการรณรงค์เชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ผ่านเครือข่ายการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับตำบล หรือ “ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล” (ศส.ปชต.) ซึ่งปัจจุบันได้มีการจัดตั้งครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ เป็นผู้ดำเนินการ ในการลงพื้นที่ที่รณรงค์เชิญชวนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ในขณะเดียวกันให้ทำหน้าที่ในการสำรวจ ตรวจสอบรายการบุคคลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และหากพบว่ามีข้อผิดพลาด คลาดเคลื่อน ให้แนะนำเจ้าบ้านไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากระบวนการรณรงค์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง
๓. เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการติดต่อตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้อง
๔. เพื่อเพิ่มบทบาทหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล

เป้าหมาย

อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่จะทำให้การดำเนินการตามโครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ คณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลและเครือข่ายของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล ที่จะเป็นผู้ดำเนินการตามโครงการ จะต้องมีความเข้าใจ ทุ่มเท และเสียสละในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่มอบหมายอย่างเต็มที่

ขั้นตอนการปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ

การจัดทำโครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. ขั้นตอนการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ การวิเคราะห์ SWOT Analysis

การจัดทำโครงการการเพิ่มศักยภาพการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ได้นำหลักการวิเคราะห์ SWOT Analysis มาพิจารณาประกอบการจัดทำโครงการ ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

๑) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ

๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยตำบล

๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน่วยงานและบุคลากรในส่วนภูมิภาคครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ

จุดอ่อน (Weakness)

๑) พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขาดทักษะในการเป็นวิทยากรที่จะไปอบรมให้ความรู้ หรือกระตุ้นให้คณะกรรมการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลเกิดความรู้สึกต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีภารกิจหลายประการที่ต้องดำเนินการทั้งด้านการเลือกตั้ง พรรคการเมือง สืบสวนสอบสวน และการมีส่วนร่วม อาจจะไม่มีความเพียงพอที่จะดำเนินโครงการได้อย่างเต็มที่

โอกาส (Opportunities)

๑) เนื่องจากขณะนี้อยู่ในช่วงของการปฏิรูปประเทศ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย

๒) ผู้บริหารในระดับนโยบายของหน่วยงานสนับสนุนให้ความสำคัญและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพและมีความพร้อมด้านบุคลากรและสถานที่ในทุกชุมชน/ตำบล ได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในทุกตำบลทั่วประเทศ

ภัยคุกคาม (Threats)

- ๑) วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กำหนดไว้ ๗ ปี หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่ มีนโยบายใหม่อาจทำให้การดำเนินโครงการขาดความต่อเนื่อง
- ๒) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของหน่วยงานสนับสนุน อาจเปลี่ยนนโยบายและไม่สนับสนุนหรือไม่ให้ความร่วมมือ

๑.๒ หลักการทำงานตามวงจรเดมมิง (The Deming Cycle) หรือ PDCA

งานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็งานทั่วไป งานระบบบริหาร ก็จำเป็นต้องมีการจัดลำดับงาน จัดแผนงาน พัฒนาปรุ้งงานอยู่เสมอ จึงจะทำให้งานนั้นสำเร็จด้วยดี และมีประสิทธิภาพ การใช้หลักการ ทำงานตามวงจรเดมมิง (The Deming Cycle) ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้การจัดการกับงานต่างๆ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเกิดขึ้นกับงาน ซึ่งวงจรเดมมิงจะใช้หลักการปรับปรุงงานแบบต่อเนื่อง ซึ่งประกอบไปด้วย

๑) PLAN เป็นการวางแผนงาน ขั้นตอนนี้เราต้องนำงานทั้งหมดที่เรารับผิดชอบอยู่ มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ กำหนดวัตถุประสงค์ของงาน และเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งควรจะมีเตรียม เป็นเอกสารไว้ มีวิธีการและขั้นตอนการทำงาน ซึ่งอาจจะจัดทำเป็นเอกสารขั้นตอนและวิธีการทำงานเอาไว้ อาจจะมึระยะเวลาที่ใช้ในการทำงาน ผู้รับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบ ถ้าการทำงานนั้นมีผู้ร่วมทำงานหลายคน แต่ในกรณีที่เรเตรียมแผนงานของตนเองส่วนตัวไว้สำหรับการทำงานและพัฒนางานของตนเองก็จำเป็นต้อง มีการวางแผนด้วย ซึ่งควรจะมีเอกสารกำกับ หรืออาจจะใช้สมุดบันทึก ไดอารี่ ฯลฯ ที่จำเป็นในการวางแผนการทำงาน มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน งานไหนทำก่อน งานไหนทำทีหลัง และควรมีแผนสำรอง สำหรับงานที่เข้ามาแทรกตามที่ได้วางแผนไว้ว่าจะจัดการอย่างไร เพื่อให้การทำงานไม่ติดขัด และทันต่อเวลารวมไปถึงงานที่ได้มีคุณภาพตามเวลาที่กำหนดด้วย

๒) DO เป็นการทำงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ ขั้นตอน วิธีการ ลำดับงานที่เรา กำหนดไว้ใน PLAN ก็นำมาปฏิบัติ โดยทำการศึกษาถึงวิธีการที่ดีที่สุดในการทำงานนั้นๆ เอามาใช้ให้เกิด ประโยชน์ และทำงานได้ผลดีที่สุด หรืออาจจะมีการอบรมงานเหล่านั้นเพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติแล้วลงมือ ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการทำงานที่ได้วางแผนไว้ ในระหว่างการทำงานควรมีเก็บข้อมูลที่จำเป็น ที่สำคัญต่างๆ เอาไว้ เพื่อประโยชน์ในการทำงานครั้งต่อไปด้วย หรือเพื่อจดบันทึกที่เป็นข้อบกพร่องของงาน เอาไว้ เพื่อนำไปแก้ไข ปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป

๓) CHECK ตรวจสอบการทำงานที่ได้ทำไปแล้ว (จาก DO) ว่าเป็นไปตามที่เร ต้องการหรือไม่ หรือตามมาตรฐานที่เราได้กำหนดไว้ อาจจะใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น เครื่องมือ ต่างๆ ผลการทำงานเมื่อเทียบกับงานครั้งก่อน เป็นต้น ในการตรวจสอบโดยทั่วไปได้แก่ ระยะเวลาตาม เป้าหมาย คุณภาพของงานที่ออกมา วิธีการหรือขั้นตอนการทำงาน ซึ่งการตรวจสอบการทำงานควรมีการ

จดบันทึกในรูปแบบต่างๆ ไว้ เช่น สมุดบันทึก เอกสารการตรวจสอบ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้ง่ายในการปรับปรุง และแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป

๔) ACTION หากมีข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบ CHECK ก็ควรจะหาวิธีการและขั้นตอนในการแก้ไขทันที หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยทำการค้นหาสาเหตุที่เกิดขึ้น และใช้วิธีการแก้ไขที่ดีที่สุดในการทำการแก้ไข เพื่อไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก และควรมีวิธีการพัฒนาปรับปรุงงาน หรือระบบงานนั้น ถึงแม้ว่าการตรวจสอบจะไม่เกิดข้อบกพร่องเราก็ควรมีวิธีการพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพที่ดีกว่าเดิม

เมื่อมีข้อบกพร่อง หรือต้องการจะพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม เราก็ควรมีการวางแผนใหม่ (PLAN) โดยอาจจะปรับปรุงจากแผนการทำงานเดิม เพื่อให้ได้งานที่ดีขึ้น และมีการพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นไปตามหลักการของวงจรเดมิ่ง คือ มีการวางแผนงาน PLAN ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ DO ตรวจสอบการทำงานที่ปฏิบัติ CHECK ทำการแก้ไขข้อบกพร่องหรือพัฒนาให้ดีขึ้น ACTION ก็จะมาทำการวางแผนใหม่ นำไปปฏิบัติ ตรวจสอบ เป็นอย่างนี้ต่อเนื่องกันไปไม่มีที่สิ้นสุด ก็จะทำให้งาน หรือระบบงานนั้นดีขึ้น ซึ่งจะทำให้ช่วยลดต้นทุน ลดเวลาการทำงาน คุณภาพงานที่ดีขึ้นต่อเนื่อง และยังช่วยให้พนักงานมีขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงานอีกด้วย

ในการดำเนินการตามโครงการพัฒนากระบวนการณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ผู้ศึกษาได้นำวงจรเดมมิ่ง หรือ PDCA มาใช้ในการดำเนินการในทุกขั้นตอนที่กำหนดในโครงการ โดยในทุกขั้นตอนของแผนปฏิบัติการได้กำหนดให้สอดคล้องกับหลักการทำงานของวงจรเดมมิ่ง

๑.๓ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล หรือ ศส.ปชต.

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เล็งเห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น หัวใจอยู่ที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทุกคนต้องการที่จะเห็นการเมืองที่ดีเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น ประชาชนจึงต้องสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทำการเมืองให้ดีขึ้นด้วยตัวประชาชนเอง หรือเรียกว่า เป็นการเมืองภาคประชาสังคม หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐ รวมถึงภาคเอกชน มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาสังคมดังกล่าวให้ขับเคลื่อนไปได้เท่านั้น มิใช่เป็นลักษณะของการสั่งการหรือการควบคุม และหากประชาชนไม่มีการรวมพลัง ต่างคนต่างทำคนละทิศคนละทาง การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาประเทศ การพัฒนาประชาธิปไตยก็จะไม่สำเร็จ จึงมีแนวคิดที่จะมีศูนย์กลางในการทำกิจกรรมประชาธิปไตยเกิดขึ้นในตำบล เรียกว่า “ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.)” เพื่อเป็นศูนย์รวมใจของประชาชนทุกคนในตำบลที่จะทำกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย โดยมีคณะกรรมการศูนย์ฯ อย่างน้อยตำบลละ ๑๐ คน โดยคัดเลือกจากผู้นำชุมชนที่ได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน กรรมการหมู่บ้าน (กม.) กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสตรี ตำบล/หมู่บ้าน อาสาสมัคร เช่น อสม. ผู้นำ อช. กปน. อาสาสมัคร กศน.ตำบล พลเมืองอาสาพัฒนาประชาธิปไตย อาสาสมัครแกนนำประชาธิปไตย (อสปช.) เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการศูนย์ฯ (กก.ศส.ปชต.) จะทำการคัดเลือกกันเองเพื่อรับผิดชอบหน้าที่ต่าง เช่น ประธาน รองประธาน และกรรมการฝ่ายต่างๆ รวมทั้งอาจมีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีครู กศน. ตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญ ผลักดันให้ ศส.ปชต. สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งกิจกรรมที่ผูกพันเป็นเนื้อเดียวกับวิถีชีวิตของประชาชนและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะจัดตั้ง ศส.ปชต. ให้ครบทุกตำบล ภายในปี ๒๕๕๘ การดำเนินการจัดตั้ง ศส.ปชต. ดังกล่าวได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพและมีความพร้อมด้านบุคลากรและสถานที่ในทุกชุมชน/ตำบล

บทบาทหน้าที่ของ ศส.ปชต. มีดังนี้

- ๑) เป็นศูนย์กลางพัฒนาประชาธิปไตย
- ๒) ให้ความรู้ประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง
- ๓) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย
- ๔) พัฒนาต่อยอดการสร้างและขยายเครือข่ายพลเมือง
- ๕) สร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง

รูปแบบการจัดการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล

หน่วยงานความร่วมมือและสนับสนุน

ส่วนกลาง

- สนง.กกต.
- กระทรวงศึกษาธิการ
- สนง.กศน.
- กระทรวงมหาดไทย
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
- มหาวิทยาลัยราชภัฏ/มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ระดับจังหวัด

- สนง.กกต.จว.
- สนง.กศน.จว.
- พัฒนาการจังหวัด
- ท้องถิ่นจังหวัด

ระดับอำเภอ

- สนง.กกต.จว.
- สนง.กศน.อำเภอ
- พัฒนาการอำเภอ
- ท้องถิ่นอำเภอ

ระดับตำบล

- เทศบาลตำบล/อบต.
- กศน.ตำบล
- พัฒนาการตำบล
- กำนัน

ภารกิจ

- สนับสนุนองค์ความรู้
- ให้คำปรึกษาการจัดรูปแบบและการบริหารศูนย์ฯ
- สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการเงินตามที่กฎหมายและระเบียบให้ทำได้

ภาคพลเมือง

โครงสร้างศูนย์ฯ

- ประธาน ๑ คน
- รองประธาน ๑ คน
- กรรมการ ๖ คน หรือมากกว่า
- เลขานุการ ๑ คน

คณะกรรมการศูนย์ฯ

- คัดเลือกจาก
- พลเมืองอาสา กกต. ที่ผ่านการอบรมจาก กกต. มาแล้ว
 - ประชาชนชาวบ้าน
 - กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - กลุ่มสตรีตำบล/หมู่บ้าน
 - อสม.ตำบล/หมู่บ้าน
 - กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
 - กรรมการหมู่บ้าน
- รวม ๗-๙ คน ตามความเหมาะสมของตำบล

ภารกิจ

- ส่งเสริม เสริมสร้างความรู้ประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง
- สนับสนุนการเลือกตั้ง

กิจกรรม

๑. รณรงค์ เผยแพร่ และเสริมสร้างให้เกิดความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเลือกตั้งในตำบล
๒. ทำหน้าที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
๓. ช่วยสอดส่องสังเกตการณ์ และแจ้งข่าวการทุจริตการเลือกตั้ง

๒. ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

ผู้ศึกษาได้กำหนดการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ๗ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ จัดทำโครงการและเสนอขออนุมัติดำเนินโครงการ
จัดทำรายละเอียดโครงการเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติให้ดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ ๒ แต่งตั้งคณะทำงาน
เนื่องจากโครงการดังกล่าวมีส่วนงานที่เกี่ยวข้องของหลายส่วนงาน จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะทำงานจากส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๑) ผู้แทนด้านกิจการการมีส่วนร่วม ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.)

๒) ผู้แทนด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเลือกตั้งการประสานงานกับสำนักทะเบียนกลางในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓) ผู้ตรวจการ ซึ่งรับผิดชอบในการตรวจแนะนำแก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๔) สำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูล สถิติการเลือกตั้ง

๕) ผู้แทนของสำนักทะเบียนกลาง ซึ่งรับผิดชอบการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๖) ผู้แทนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล

๗) สำนักพัฒนาบุคลากร ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรม โดยคณะทำงานมีหน้าที่ในการพิจารณาวางแผนการปฏิบัติงานทั้งกระบวนการการจัดทำคู่มือ การอบรม การลงพื้นที่ตรวจติดตาม และการประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๓ การวางแผนและเตรียมการ

๓.๑ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล

๓.๒ จัดเตรียมการอบรม การจัดทำสื่อที่จะใช้ในการอบรม ใบบางของวิทยากรที่จะใช้เป็นแนวทางในการอบรม

๓.๓ ชี้แจงรายละเอียดโครงการให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกจังหวัดทราบ เพื่อเตรียมการประสานกับคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล และประสานสำนักทะเบียนในพื้นที่เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการโครงการดังกล่าว

ขั้นตอนที่ ๔ การอบรม

๔.๑ จัดอบรมวิทยากร ครู ก (ส่วนกลาง) ที่จะไปทำหน้าที่ในการอบรมวิทยากร ครู ข (ส่วนภูมิภาค ได้แก่ พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย) ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโครงการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับวิทยากร และขั้นตอนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล รายละเอียดของคู่มือ วิธีการใช้สื่อประกอบการอบรม

๔.๒ วิทยากร ครู ก ไปดำเนินการอบรมวิทยากร ครู ข เกี่ยวกับรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของวิทยากร ครู ข ขั้นตอนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล รายละเอียดและขั้นตอนการปฏิบัติงานตามคู่มือ โดยใช้สื่อประกอบการอบรม

๔.๓ วิทยากร ครู ข จัดอบรมชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินโครงการให้กับคณะกรรมการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลในพื้นที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ ๕ การลงพื้นที่ปฏิบัติงาน

๕.๑ กรรมการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลไปชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินโครงการให้แก่เครือข่ายเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานในพื้นที่

๕.๒ กรรมการของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลและเครือข่ายลงพื้นที่ดำเนินการสำรวจตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยใช้บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุดที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือสำนักทะเบียนในพื้นที่ได้จัดเตรียมไว้ไปดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบในพื้นที่ หากพบว่าบัญชีรายชื่อดังกล่าวไม่ถูกต้อง หรือคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ให้แนะนำให้เจ้าบ้านไปดำเนินการขอแก้ไขที่สำนักทะเบียนให้ถูกต้อง โดยการสำรวจ ตรวจสอบดังกล่าวจะดำเนินการควบคู่กับการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเชิญชวนให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งด้วย

ขั้นตอนที่ ๖ การตรวจติดตาม

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือพนักงานที่ได้รับมอบหมายลงพื้นที่ตรวจติดตามการปฏิบัติงานของ ศส.ปชต. ว่า การปฏิบัติงานมีปัญหา อุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อให้คำแนะนำแก่ ศส.ปชต. จะได้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มิให้ส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานในภาพรวม

๖.๒ ผู้ตรวจการเขตพื้นที่ ตรวจติดตามการปฏิบัติงานของ ศส.ปชต. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ รวมทั้งติดตามความคืบหน้าของโครงการจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ ๗ การประเมินผล

๗.๑ ประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยการเปรียบเทียบอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมากับการเลือกตั้งครั้งปัจจุบันว่า ผลการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ หากเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยจัดทำแบบสำหรับใช้ในการประเมินผลให้ผู้ทำการประเมินได้กรอกรายละเอียด

ตัวชี้วัดที่กำหนดในการดำเนินโครงการครั้งนี้ คือ อัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (ครึ่งปัจจุบัน) ต้องมีอัตราผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

๗.๒ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ดำเนินการจัดประชุมเพื่อทำการถอดบทเรียน หาข้อบกพร่อง หรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานของกรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย ตำบล และเครือข่าย โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันหาแนวทางการ ป้องกันมิให้เกิดปัญหาเดิมซ้ำอีก

งบประมาณ

โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ เนื่องจากแนวคิดหลักในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยเครือข่าย ประชาชน ไม่นับเรื่องใช้งบประมาณหรือรูปแบบที่เป็นทางการ เนื่องจากจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งในระยะยาวไม่สามารถหางบประมาณมารองรับได้ และถ้าให้กิจกรรมขึ้นอยู่กับงบประมาณจะไม่ยั่งยืน เพราะเมื่อไม่มีงบประมาณกิจกรรมจะหยุด จึงเน้นเป็นการสร้างเกียรติ ศักดิ์ศรี ในทางสังคมมากกว่า

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนกันยายน ๒๕๕๙ ถึง กรกฎาคม ๒๕๖๐

หมายเหตุ : ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวันเลือกตั้ง

สำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการ หรือ Action Plan โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น มีรายละเอียดปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตารางแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ (Action Plan)

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ											ผู้รับผิดชอบ
	ก.ย. ๕๙	ต.ค. ๕๙	พ.ย. ๕๙	ธ.ค. ๕๙	ม.ค. ๖๐	ก.พ. ๖๐	มี.ค. ๖๐	เม.ย. ๖๐	พ.ค. ๖๐	มิ.ย. ๖๐	ก.ค. ๖๐	
ขั้นตอนที่ ๑ เสนอขออนุมัติโครงการ	→											- สำนัก สนับสนุนการ เลือกตั้ง
ขั้นตอนที่ ๒ แต่งตั้งคณะทำงาน		→										- สำนัก สนับสนุนการ เลือกตั้ง
ขั้นตอนที่ ๓ วางแผนและเตรียมการ ดำเนินโครงการ		→	→	→								- คณะทำงาน
ขั้นตอนที่ ๔ การอบรม (ส่วนกลาง/ส่วน ภูมิภาค)					→	→						- คณะทำงาน และวิทยากร
ขั้นตอนที่ ๕ การปฏิบัติงานในพื้นที่							→	→	→			- กรรมการ ศส.ปชต. ร่วมกับ เครือข่าย
ขั้นตอนที่ ๖ การตรวจติดตาม								→	→	→		- สนง. กกต.จว. - ผู้ตรวจการ เขตพื้นที่ รับผิดชอบ
ขั้นตอนที่ ๗ การประเมินผลและ การถอดบทเรียน											→	- คณะทำงาน - สนง. กกต.จว. - กก.ศส.ปชต และเครือข่าย

หมายเหตุ : แผนปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนระยะเวลาดำเนินการได้ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับ
วันเลือกตั้ง

แนวทางการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่อาจเกิดความผิดพลาดหรือปัญหาอุปสรรคที่ทำให้โครงการไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งโครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นมีความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยผู้จัดทำโครงการได้วางแนวทางการบริหารความเสี่ยงไว้ ดังนี้

ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	แนวทางการบริหารความเสี่ยง
๑. ศส.ปชต. ไม่สามารถผลักดันให้เจ้าบ้านที่พบว่า ทะเบียนบ้านมีข้อผิดพลาด คลาดเคลื่อนไปดำเนินการทางทะเบียนให้ถูกต้องได้ เพราะเจ้าบ้านไม่เห็นความสำคัญ ต้องเสียเวลา และเสียค่าใช้จ่ายที่จะต้องไปดำเนินการที่สำนักทะเบียน	๑. จัดให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าบ้านโดยการมอบฉันทะให้กรรมการของ ศส.ปชต. หรือบุคคลอื่นไปดำเนินการแทนเจ้าบ้านได้ ๒. ขอความร่วมมือสำนักทะเบียนในการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ กรณีที่มีบัญชีรายชื่อผิดพลาดจำนวนมาก ๓. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าบ้านหรือผู้มีส่วนได้เสียได้เห็นถึงความสำคัญของการที่จะทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้เป็นปัจจุบัน และเนื่องจากการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องใช้ข้อมูลจากรายการบุคคลตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ซึ่งการที่เจ้าบ้านไม่ดำเนินการทางทะเบียนให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด จะมีความผิดและมีบทลงโทษด้วย
๒. การไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักทะเบียน/นายทะเบียน ที่มีหน้าที่ในการปรับปรุง แก้ไขทะเบียนบ้าน และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากไม่มีเวลา ต้องปฏิบัติภารกิจหน้าทำงานประจำเป็นอันดับแรก	มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของ ศส.ปชต. ไปชี้แจงทำความเข้าใจและขอความร่วมมือในการดำเนินโครงการกับสำนักทะเบียน/นายทะเบียนในพื้นที่
๓. ความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินโครงการเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของหน่วยงานสนับสนุน (กศน.) หรือคณะกรรมการเลือกตั้ง (ผู้บริหารเปลี่ยนนโยบายเปลี่ยน)	ชี้แจงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการทุกขั้นตอนชี้ให้เห็นความสำคัญและผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

การประเมินผล

การประเมินผลโครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ดำเนินการ ดังนี้

๑. พิจารณาจากตัวชี้วัดที่กำหนดให้พื้นที่หรือจังหวัดที่ดำเนินโครงการจะต้องมีอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ โดยการเปรียบเทียบอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา (การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๔) ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งก่อนที่จะดำเนินโครงการกับอัตราการมาใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งหลังจากการดำเนินโครงการ (คาดว่าจะมีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๖๐) ว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ หรือไม่ หากสูงกว่าถือว่าดำเนินการโครงการในพื้นที่ของจังหวัดนั้นผ่านเกณฑ์การประเมินผล

๒. การถอดบทเรียน เพื่อหาข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ โดยจัดให้มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ กรรมการของ ศส.ปชต. สมาชิกเครือข่ายของ ศส.ปชต. ที่ลงพื้นที่ดำเนินการ นายทะเบียน พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในพื้นที่ เพื่อให้ความเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการดำเนินโครงการ ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินโครงการในครั้งต่อไปจะไม่เกิดข้อผิดพลาดเดิมซ้ำอีก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. โครงการพัฒนากระบวนการรณรงค์เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ในครั้งนี้เป็นการพัฒนากระบวนการรณรงค์จากเดิมที่จะทำการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้การเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือการสร้างความเป็นพลเมือง ที่จะเน้นเฉพาะการรณรงค์เท่านั้น โดยการเพิ่มบทบาทหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบลให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง โดยทำหน้าที่ในตรวจสอบรายชื่อบุคคลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่ามีความถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงหรือไม่

๒. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความถูกต้องไม่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง

๓. การคำนวณอัตราเฉลี่ยการมาใช้สิทธิเลือกตั้งมีการคำนวณโดยใช้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกต้อง

๔. ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของ ศส.ปชต. ในการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ควบคู่กับการช่วยเหลืองานในกระบวนการเลือกตั้งด้วย

๕. การดำเนินการดังกล่าวเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของสำนักทะเบียนในการสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎรในพื้นที่ ทำให้มีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่งานประจำได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะ

๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรใช้กระบวนการหรือกลไกของ ศส.ปชต. ที่จะช่วยตรวจสอบการไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน โดยพิจารณาจากบัญชีการใช้สิทธิเลือกตั้งย้อนหลัง หากผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งรายใดไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งหลายครั้ง ควรมอบหมายให้ ศส.ปชต. สอบถามหรือตรวจสอบถึงสาเหตุของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการเลือกตั้งต่อไป

๒. เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ศส.ปชต. ไม่เน้นการใช้งบประมาณในการดำเนินการ จึงควรเสริมสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน หากพื้นที่หรือจังหวัดใดมีอัตราการใช้สิทธิเลือกตั้งสูงควรให้รางวัลหรือมอบเกียรติบัตรเพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการ

๓. คณะกรรมการการเลือกตั้งควรผลักดันให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยขอความร่วมมือกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้มีฐานข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีรายชื่อ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถตรวจสอบข้อมูลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างสะดวก รวมทั้งควรออกแบบให้การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถระบุข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อบอกลักษณะของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่อาจจะมีลักษณะทางกายภาพไม่เอื้อต่อการมาใช้สิทธิเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง เช่น คนพิการ คนชรา เป็นต้น เพื่อจะได้นำมาพิจารณาจัดทำหน่วยเลือกตั้งพิเศษสำหรับบุคคลกลุ่มดังกล่าว

บรรณานุกรม

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๓. รายงานวิจัยโครงการศึกษาและพัฒนาการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและระบบการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, หน้า ๘๙

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. ๒๕๕๘. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร “รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยและการชดเชยให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งโดยรัฐ”, เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสวันสถาปนาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งครบรอบ ๑๗ ปี, หน้า ๑๑ - ๓๙

ฝ่ายข้อมูลการเลือกตั้ง สำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง , สถิติข้อมูลการเลือกตั้ง

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

ชื่อ	นางสาวอุไร มโนทรทัต
วันเดือนปีเกิด	๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๐
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	รองผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๓๑	ระดับปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๘	ระดับปริญญาโท สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติรับราชการ	
พ.ศ. ๒๕๓๕	ผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอ/ปลัดอำเภอ อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สังกัด กรมการปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๗	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น สังกัด กรมการปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๘	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักเลขานุการกรมการปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๔	ปลัดอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ช่วยราชการสำนักงานเลขานุการกรมการปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๖	ช่วยราชการกองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง
พ.ศ. ๒๕๔๗	พนักงานการเลือกตั้ง สำนักวิจัยและพัฒนาการเลือกตั้ง สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พ.ศ. ๒๕๕๓	ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและประเมินผลการเลือกตั้ง สำนักวิจัยและพัฒนาการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พ.ศ. ๒๕๕๘	รองผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง